

besede: »Ako brat Švaba k vsemu pritrdi, kakor hoče Oger, tedaj bo pogodba, če pa ne, tedaj bode vsega konec.«

No tako popustljivi, kakor takrat, pač ne smemo biti. Ni težko najti velikanskih dobičkov, katere Ogerska od sedanje pogodbe ima in je imela. Ogerska ima največji upliv na osodo našega cesarstva, toda glavni del k temu potrebnih bremen pa nam naklada. Ogerska ima vse prednosti evropske kulturne države, stroške za to moramo v prvi vrsti mi plačevati. Že prva pogodba je bila nam neugodna, krivična in prisiljena. Mi plačujemo od tistih dob za skupne potrebe 70 odstotkov, Ogrri pa samo 30 odstotkov. Mi smo torej, kakor znano, morali plačati več za 2500 milijonov goldinarjev, torej več, kakor je znašala vojna odškodnina, katero je Francoska morala plačati Nemčiji.

Pa še slabše se nam je zgodilo pri splošnem državnem dolgu. Obresti so takrat znašale 130 milijonov gold.; nam se je bilo odkazalo 100 milijonov in Ogrom pa le 30 milijonov. Od tistih dob so se plačila za vojaštvo podvojila in stroški skupne vlade pa gotovo potrojili, in mi še vedno, kakor prej, plačujemo 70 odstotkov in Ogrri pa 30 odstotkov. Na tak način ni čudo, ako si Ogerska gospodarstveno opomore in mi pa vedno bolj obnemagamo.

Prebivalstvo Ogerske se je od 16 milijonov zvišalo na 18 milijonov in državni dohodki od 112 na 500 milijonov. Vendar plačamo mi prihodnje leto skupnih stroškov 116 milijonov in Ogrri le 28 milijonov. Ako bi plačevali po številu prebivalstva, tedaj bi Ogerska najmanj 61 milijonov plačala in mi 82 milijonov. Ker pa se to ne zgodi, tedaj mi Ogrom na leto 33 milijonov 720 tisoč gld. podarimo ali »šenkamo«. Toliko namreč plačamo preveč! To znaša z obrestmi vred v 10 letih velikansko darilo 429 milijonov. Zato pa Ogrri lahko železnice zidajo, kmetijstvo podpirejo in državne obrti utonavljajo, da nam vse povsod delajo najhujšo konkurenco.

Gospóda moja! Motili bi se, ako bi zboljšanje pogodbe iskali morda samo v doplačilu. Recimo, ako bi se dogovorili zaradi plačila: mi 60, oni 40, tedaj bi se nam olajšalo samo za 17 milijonov. Glavni uzrok, zakaj da naše gospodarstvo skodo trpi vsled ogerske pogodbe, je pa carinska in trgovinska zveza. To mora naša vlada odpovedati, in sicer pravočasno, da je Ogerska potem primorana, pogajati se z nami drugače in pravičneje. Zdaj smo v gospodarskem oziru vedno kakor zvezani in oslabei. Opozarjam vsled tega samo na italijansko vinsko carinsko klávzulo. Mi si tukaj ne moremo pomagati; Ogrri so hoteli imeti italijansko vinsko carinstvo klávzulo. Čudno, dolgo se ni vedelo, zakaj. Naj namreč pokrije pomanjkljaj pri ogerskem vinogradarstvu, katerega je povzročila trtna uš. Ne da bi vino pri nas kupili, gredo Ogrri na Italijansko in delajo škodo našemu vinotrštvu.

Pri tem moramo mi veliko trpeti. Ogerski železniški tarifi, refakcije, promet z moko oškodujejo neprenehoma naše cene. Na Stajarskem smo n. pr. imeli letos lepo trgatve, pa kupcev ni; pridelali smo dosti žita, pa živa duša ga ne kupi. Naši slovenski kmetje so iznajdljivi in delavni in so začeli svinje rediti. Zdaj imajo veliko rejenih svinj. Toda od meseca novembra sem ni nobenega kupca. Pri takih okoliščinah smo slovenski poslanci primorani, poudarjati gospodarsko stran pogodbe, in nam je ljubše, da ne pride do nikake pogodbe, kakoršna je zdaj. Seveda pa je tudi res, da je nam jugoslovanskim poslancem ogerska pogodba zoperna tudi v narodnem oziru.

Toda zelo tlačeni ogerski narodi so razen Hrvatov letos priredili narodnostni shod v Budapešti in ondi slovesno izjavili, da so za samostojnost ogerske države. To izjavo moramo seveda v čislih imeti, kar pa nas

ne bode zadrževalo, da svareč svoj glas povzdignemo in pokažemo na mogoče slabe nasledke, katere utegne imeti ta nesrečni narodnostni prepri na Ogorskem končno za vse cesarstvo. (II. del pride).

Cerkvene zadeve.

Misijon pri Sv. Lovrencu v Puščavi.

»Srečni in zlati čas svet'ga misijona,
Ó da smo včakali tudi ga mi!«

Tako kličemo s slavnim Slomšekom tudi mi prebivalci lovrenške fare, ki smo doživeli to srečo, da se je tudi v naši veliki in starodavni župniji obhajal sv. misijon. Vodili so ga štirje čč. gg. lazaristi: Javšovec, Macur, Kitak in Glančnik od Sv. Jožefa pri Celju. Ne le domači farani, ampak tudi iz sosednjih far so se ga udeleževali v prav obilnem številu. Vsak dan so bile tri pridige, pri katerih je bila cerkev napolnjena pobožnih poslušalcev. Za nemške tržane pa so še posebej bile tri nemške pridige.

Črez vse slovesen in ganljiv je bil sklep sv. misijona na praznik brezmadežnega spočetja Marije Device. Najpoprej je bil križev pot, nato blagoslovitev misijonskega križa, potem velikanska procesija, pri kateri so nesli štirje krepki fantje misijonski križ, in nazadnje sklepna pridiga s papeževim blagoslovom. Z zahvalno pesmijo Te Deum in z blagoslovom s presv. Rešnjim Telesom se je sklenila prelepa svečanost. Vernega ljudstva je bilo toliko, da je bila prostorna cerkev do zadnjega kotička tako natlačena, kakor še menda nikoli.

Najiskrenejšo zahvalo izrekamo čč. gg. misijonarjem za njihov trud, ki so ga z nami imeli; večni Bog naj jim bo plačnik! Pristréna hvala pa tudi našemu skrbnemu dušnemu pastirju, č. g. župniku, da so nam pripravili toliko duhovno veselje! Tudi vsem drugim čč. gg. duhovnikom, ki so pomagali spovedovati, naj Bog tisočkrat vse povrne, nam pa dodeli moč, da ostanemo stanovitni v storjenih dobrih sklepih in zvesto ohranimo sad sv. misijona!

Lovrenčan.

Stoletnica župnijske cerkve v Pišecah.

Naš častivredni gospod župnik, Jožef pl. Pohl, so nam oskrbeli povodom stoletnice obstanka naše sedanje župnijske cerkve ponovljenje sv. misijona ali duhovne vaje, katere so trajale od dne 15. do 25. listopada t. l., in so jih vodili čč. gospodje lazaristi od Sv. Jožefa pri Celju. Do srca segajoče pridige so privabile mnogo ljudstva tudi iz sosednjih župnij tako, da je sicer prostorna cerkev bila vedno polna. Pri spovednicah je bila ves čas silna gneča, in je torej zelo veliko ljudij sprejelo sv. zakramente. Za trudapolno delovanje gledé zveličanja naših duš smo Pišečani dolžni gospodu župniku, čč. gospodom misijonarjem in njih pomočnikom posebne zahvale, torej rečem: »Bog plati vsem stotero!« — Na prizadevanje č. gospoda župnika stavi se zdaj za stalni spomin stoletnice novi oltar kraljice sv. Rožnega venca, kateri bode kmalu dodelan, in se veselimo časa, kadar bode blagoslovljen.

Pišečan.

Gospodarske stvari.

O vrbovem šibju za pletenje.

Kolikor mi je znano, se vrbovo šibje po naših krajih še celo malo za prodajo prideluje. Še za gospodarstvo nam ga vedno manjka. Žal, da je tudi pre-

malo šol, v katerih se plesti uči, in navadno se govori, da vrbovo šibje je prhko in se prerado zlomi. Dragi bralec, ne sodi prenažno, temuž oglejmo si reč natančneje; kajti vrh je veliko sort in nekatere niso veliko slabše od brezovih. Kako torej treba vrbe gojiti?

1. Za vrborej moramo pripraviti primeren prostor. Zemlja se mora že jeseni ali po zimi $\frac{1}{2}$ metra globoko zrigolati. Najboljša zemlja je mastna, vlažna ilovica; toda premokra ne velja. — 2. Dandanes je že več sto vrbovih sort, in nekatere barantači na vse načine hvallijo, pa večina je malovredna. Dobra sorta mora imeti te-le lastnosti: Šibje mora biti enakomerno debelo, elastično, katero se rado lupi in kolje, brez stranskih vejic in mora močno rasti. Strokovnjaki pravijo, da za dobro zemljo je najboljša sorta vrba (*Salix amygdalina* ali *S. viminalis*), za peščeno zemljo pa kaspiska vrba.

3. Sadimo zdrave, močne sadike (količe) od eno-ali dveletnega lesa, najmanj 30 cm dolge. Kratki, slabi količi nič ne veljajo. — 4. Sadi se v $\frac{1}{2}$ metra široke vrste, 10 do 20 cm narazen. — 5. Nasad moramo večkrat v letu okopati, ker trava in plevel rasti šibja močno škoduje. — 6. Dandanes ima že skoro vsako zelišče uš, tako pa tudi vrba ni brez njih, katere moramo tudi pokončevati. Razne uši najložje ugonobimo, če na liter vode eno žlico lysolja prilijemo in škropimo. — 7. Šibje moramo nizko pri zemlji rezati. Kjer pletarji v bližini stanujejo, si radi sami šibje porežejo in kupijo, sicer moramo sami porezati, skorjo olupiti in v šopke povežati, kakor kupci zahtevajo. F. P—k.

Sejmovi. Dne 28. decembra v Poličanah (za svinje). Dne 30. dec. v Spielfeldu in Stradenu. Dne 2. januarja v Lučanah, na Ptuju, v Imenem ter na Bregu pri Ptuju (za svinje), v Št. Juriju ob juž. žel. in v Bučah. Dne 3. jan. na Spod. Polskavi (za svinje),

Dopisi.

Iz marenberškega okraja. (Volilna borba.)

»Mi vstajamo in vas je strah«, rekli bi lahko s pesnikom, ko smo se prvič zbrali k napadu nemčurske trdnjave — marenberškega okrajnega zastopa. Prvi napad se sicer ni posrečil popolnoma; kriva je bila temu naša neizkušenost, še bolj pa židovska zvičajnost nasprotnika. Tako je bilo sedaj, ali zagotavljamo, v prihodnje nikdar več! Spoznali smo moč svojo in nasprotnika. V velikem posestvu dne 18. dec. so stlačili komaj dva glasa večine; ali imeli so pet neopravičenih volilcev, zavoljo katerih smo vložili priziv. Pri volitvah v trgih so dne 21. dec. volili vrli Vuzeničani pet odločnih slov. mož, zagrizena Muta in zvit Marenberg pa tudi pet. Sedaj se sprimemo dne 23. dec. v kmečkih občinah. Žalostno, da sta nam dva naša volilca iz Sobote izostala; še bolj žalostno, da si je Vuhred izbral skoraj edinega Nemea za župana; najžalostnejše pa, da je zvit nasprotnik nam preslepil mehkega župana iz sicer odločnega Remšnika! In ko so nam v gostilnici ukrali še enega volilca, — zgodilo se je, da so nemškutarji zmagali samo z enim glasom večine. Ta izkušnja nas uči, kako treba pri volitvah paziti na vsak glas! — Nasprotniki se veselijo, ali njih veselje se nam zdi podobno labudovemu petju, kratka njih doba do prihodnjih volitev po sedmini. Saj smrtna bolezen njih vladanju je že itak napočila z zavedanjem naših volilcev. Spoznali smo se in smo prepričani, ko se zopet vidimo na volišču, da bode njih poraz gotov. Ne zidamo sicer gradov v oblake, temveč zanašamo se na krepki značaj naših mož. Na novo ustali Vuzeničani poznajo nasprotnika do kostij; vrla

prednja straža na Remšniku ne bo spala, pritisnejo še možati Antončani in Vuhredčani; glavno armado pa imamo v ponosni Ribnici. Stopili bomo, kakor eden mož, in zmaga bode naša! — Naj še povem, kdo je naše volilce begal. To so bili največ oni, katerim smo Slovenci že mnogo denarja znosili, — marenberski trgovci. Trгоvec Sch. nam je odgnal enega volilca, trгоvec T. nam je pa družega kar zoper nas naščuval. Da bi mogel zaklicati tako glasno, da bi me slišali vsi Slovenci, ki v Marenberg zahajajo, rekel bi: »Ne kupujte nikoli več pri onih, ki se vam prilizujejo od spredaj, od zadaj vas pa sovražijo! Ne redite si kače na prsih, da bi vas pozneje pikala! Storimo kar je storil čvrst volilec koj po volitvi. Šel je k takemu trгоvcu, plačal račun pa dostavil: To je poslednji denar, ki vam ga danes dajem. Kar ste danes storili, vredno je, da si mi zapomnimo in potem ravnamo. Ravnajmo vsi tako in videli bomo v kratkem, kako se bo sušila oholost marenberskih nemčurjev!«

Iz Črešnjic. (Razne novice). V tem celem letu se je nabralo pri nas precej novic. Meseca junija so odšli prejšnji g. župnik, septembra so prišli novi, skozi 3 mesece smo pa imeli g. provizorja. Dne 11. sept. je bil zelo slovesen dan, ker je zvonilo in se streljalo pri instalaciji, da je bilo veselje. Bog daj ljubega zdravja, da bodo naš sedanji g. župnik veliko let mogli tu ostati. — Veliko veselje smo uživali kmalu potem zopet pri branju. S takim veseljem se že dolgo let ni hodilo v vinograd. Grozdje je bilo zdravo in dozorelo, da je vina veliko in zelo dobrega; da bi le hodili ga dobro plačevati zdaj, ko imamo kaj prodati. Potrebni smo groša zelo, ker kdor ima kaj posestva v celjskem okraju, mora 90 odstotkov doklad plačevati poleg davka. — V Črešnjicah tudi zidamo novo šolo, ki bo stala čez 5000 gld.; teh stroškov pa ne trpi cela fara, čeravno je mala; otroci v Malih dolah niso sem prepisani, v Vojnik pa ne morejo hoditi, ker je predaleč. Temu se moramo čuditi in prositi, da se red naredi. — Bogu moramo veliko hvale dajati za tretje veselje: vse je zdravo. Tretji človek je naravne smrti umrl dne 6. marcija, dne 30. aprila so enega ubili, od tistod je pa mir. Je pa tudi vreme letos tako, da količkaj poštena pljuča lahko zdržijo; in v našem zdravem, pa malem gorskem solčnem kraju je sploh krepkejši zrak. — Nesrečen je bil dne 24. nov. zjutraj Stefan Kričaj v Brdcah. Nekdo mu je podužgal, da so zgoreli tudi svinjski hlevi in krma. Teden pozneje je neki tepec užgal v novocerkovski fari »marof« in se je hotel potem usmrtiti. Sumi se, da je tisti kriv obeh požarov. Kjer ni strahu božjega, še »podi« niso varni.

Iz Mariboru. (Uradni jezik konjedercev).

»Marburgerca« se večkrat huduje, da naši duhovniki in učitelji nemška imena slovenski pišejo. Ali »Marburgerci« ni znano, da se Slovincem gledé na pisavo lastnih imen večja krivica godi, kakor pa Nemcem? Ali ne vè, da posebno nemški uradniki kaj radi slovenska imena nemčijo? A nè samo ti, tudi drugi kvartijo naša imena. V dokaz sledeči prigodek! Letos sem imel opravke na Pohorju, prišel sem tudi k loškemu županu, g. Lešniku, ter ga prosil, naj mi neko reč podpiše, a strmel sem, ko je mož, ki sicer v slovenskem jeziku uraduje in se tudi pravilno podpiše, zapisal ime »Löschnigg«. Vprašam ga, zakaj se ne, kakor navadno, »Lešnik« ne podpiše? Kaj mi mi je pač gosp. Lešnik odgovoril? Povedal mi je, da je konjeder iz Brezule k njemu prišel ter zahteval, da naj mu v nemškem jeziku potrdi, da je resnično v občini pse lovil; a to mu še ni zadosti, zahteval je tudi, da naj gosp. Lešnik tudi svoje ime nemški »Löschnigg« podpiše, ker se baje vsaka uradna stvar le nemški pisati, pa tudi podpisati